

Зоран Живковић

ПРВА ФОТОГРАФИЈА

Изглед је варљив.

Гледате слику и мислите да све видите. Млада мајка с бебом у наручју. Збиља, шта ту има да се не види? Нагледали сте се таквих фотографија. Чак и на разгледницама. Посреди је клише, чини вам се.

Ипак није. Погледајте мало боље. Двомесечно дете (односно ја, премда ме, наравно, не можете препознати на мојој првој фотографији) као да се упиње да држи главу тамо где јој није место, испод мајчаних прса, ближе стомаку.

Има нечег неприродног у том положају. Очекивало би се да беба чезне за тим да слуша откуцаје мајчиног срца. Зато мајке увек нагонски постављају бебе тако да им глава буде с леве стране.

И ја сам, ваљда (премда се, искрено говорећи, тога не сећам), уживао у слушању добовања мајчиног срца. Како би и могло бити другачије? Био сам нормална беба.

Или можда не сасвим нормална. Знао сам нешто што, све и да сам могао, никоме не бих рекао. Зато што није било нормално. Бар не према мерилима оног времена. Данас би се вероватно на све то гледало другачије. Попустљивије. Бар се надам да је тако.

Ево, проверићемо одмах. Открићу вам тајну зашто сам се, слабашан какав сам био, из петних жила трудио да послушнем испод мајчаних прса. Силно сам желео да чујем откуцаје још једног срца које је куцало тамо ниже.

Не, није моја мајка имала два срца. Нипошто. Анатоомски, а и у сваком другом погледу, с њом је све било у савршеном реду. Свакако би се и сама ужаснула да је знала за то друго срце, тим пре што није било њено, иако се налазило у њој.

Па, добро, чије би то туђе срце, питате се ви уз извесну разумљиву згранутост, могло да буде у нормалној мајци двомесечне бебе?

Ево одговора. То друго срце које је куцало у мајчином телу припадало је мом брату близанцу. Волео бих да могу да га некако назовем, али он никада није добио име. Не само зато што се није родио. Да су знали да је зачет када и ја, моји родитељи зацело би му унапред припремили име. Као и мени, уосталом. Али у то време још није било ултразвука.

Чекајте, чекајте, чујем вас већ како ме прекидате, шта хоћете тиме да кажете – није се родио? Како је могао да се не роди два месеца по вашем рођењу? Свеколика медицина још није забележила такву појаву. А и да се не помиње то што би вам мајка и пошто је вас донела на свет и даље била – и изгледала, што је најважније – у другом стању.

Све би то уистину било тако и ваша зачуђеност била би умесна да су овде ствари ишле природним током. Али нису. Прошло је тачно два месеца и једанаест дана пошто смо мој брат близанац и ја били зачети, када је он одлучио да се уопште не роди. Тачно, тада смо били још само фетуси, али у грдној сте заблуди ако сматрате да се у том најранијем добу још не могу доносити тако далекосежне одлуке.

Добро, нису сви фетуси подједнако зрели. Ево, мени, на пример, ни на крај памети није пало тако нешто. Био сам знатно безазленији. Ништа далекосежније од уживања у топлом и безбедном окружењу мајчине утробе није ме занимало. Али мој брат већ се тада одликовао озбиљношћу и одговорношћу којима се тек ретки не само међу рођенима него и међу одраслима могу подичити.

Разуме се да ме је његова одлука запрепастила. Како и не би? Рачунао сам да ћемо се свакако родити заједно, како то и доликује једнојајчаним близанцима. Зар сам да дођем на свет, лишен најприснијег сродника који се може замислити? Питање је да ли бих се онда уопште могао сматрати близанцем.

Потпуно ван себе, затражио сам објашњење. Али нисам га добио. Све што ми је речено, на особен невербалан начин којим опште фетуси, јесте да тако мора бити. Као да је то изговорила сама Судбина. Тек много касније увидео сам да, заправо, другачије и није могло да буде. Објашњење је знатно надилазило мој узраст тако да га сигурно не бих разумео. Питање је да ли бих то и данас био у стању. Искрено сумњам да ћу по дораслости разумевању света икада достићи свог брата из доба када је био фетус.

Ако ми већ није било дато да проникнем у разлоге за нерађање, пожелео сам да дознам како то намерава да изведе. Ово је ипак било тех-

ничко, а не метафизичко питање, тако да сам се надао да ћу га схватити. Да можда не намерава да настави да расте и развија се у мајчином стомаку све до пунолетства, па и после тога? Ужаснуо сам се када сам замислио како би нам мајка изгледала с одраслим мушкарцем у трбуху.

Оштро ме је укорио због овако настране помисли. Наравно да неће наставити да расте. Зар да науди изгледу рођене мајке? Неће чак остати ни у тренутним мајушним размерама у којима јој свакако не би сметао. Поћи ће у другу крајност. Смањиће се.

Мора да сам га запањено погледао крупним фетусним очима, будући да је похитао да отклони моју неверицу. Чему се чудим? Живимо у добу минијатуризације, зар не? Све постаје мање и мање. Приближавамо се квантном свету у сваком погледу. Чак се и за космос испоставља да није баш толико огроман колико се претпостављало. Зашто би онда само фетуси били изузетак?

Шта сам друго могао него да прихватим ово разложно објашњење. Али то ми није умањило забринутост. Када намерава да се да у смањивање, упитао сам га. Осетивши страх у мом нечујном гласу због могућности да останем сам, чврсто ми је обећао да се ништа неће догодити пре но што се ја родим. До тада ће задржати тренутну величину.

Како се порођај приближавао, све сам више стрепео. То је буран догађај, нешто може поћи наопако. Шта ако не успе да остане унутра? Ако би изишао са мном, не би био чак ни недоношче. Није искључено да га акушер и бабице уопште не би приметили.

Само је одмахивао заметком ручице на моја брижна питања. Не треба ништа да се секирам, све је сређено. Одувек је био језгровит кад су посреду важне ствари.

Као што је и обећао, порођај је пошао сасвим у реду. И за њега, и за мене. А и за мајку. Упркос исцрпљености, била је весела, а мој плач сви су погрешно разумели. Није им замерити на томе. Свака беба плаче кад се роди. Ко је могао да претпостави да то чиним због раздвајања од брата за кога нико није знао?

Иако сасвим слабашан, упињао сам се да главицу поставим на мајчин стомак још откако ме је први пут привила на груди. У почетку јој је то изгледало необично, враћала ми је главу горе, али с временом се навикла. Тим пре што бих најлакше заспао на том месту. А која мајка не воли да лако успава бебу?

Било је неизбежно да се разболим. И многи одрасли клонули би пред оваквом траумом, а камоли једна беба. Моја бољка задала је грдне главобоље лекарима. Нико није могао да јој открије узрок. Темелјито су ме испитали, покушали неке терапије, али ништа није помогло да ми се поправи крвна слика и врати апетит. И да изроним из апатије.

Оздравио сам на почетку шестог месеца. Осталима је изгледало да се то збило само од себе. Лекарима нису нашли узрок ни овом спонта-

ном опоравку. Али због тога их није болела глава. Кога је још брига зашто ствари иду добро, док иду. Нису, међутим, пропустили да овај повољан обрт припишу себи у заслугу.

А заслуга је била потпуно моја. Напросто сам почео да разумно гледам на ствари. У том узрасту и те како може да се сазри за месец и по дана, чак и када сте болесни. Односно, нарочито онда.

Добро, не чујем више братовљево срце, али то не значи, као што је и сâм рекао, да је умро. И даље је жив у мајчиној утроби, само се смањило. До квантног нивоа. Можда и испод тога. Минијатуризација збиља не зна за границе. А тамо је, као што је то добро познато, потпуно беспредметно причати о звуку, па тако и нема никаквих откуцаја.

До овог мука из утробе дошло је, заправо, у прави час. Па нисам могао довека да држим главу на мајчином стомаку. На шта би то личило? И од сисања се човек једном одвикне. Буде му у почетку мало тешко, али онда се навикне на чврсту храну. И почне да ужива у њој.

На брата данас помишљам ретко. Знате како је? Далеко од очигледно, далеко од мисли. Сетим га се једино кад погледам ову фотографију, а то не радим често. Не види се, додуше, на њој, али знам да је ту. И надам се да му је добро тамо где је сад. Уосталом, сâм је изабрао.

Не знам, међутим, да ли сам вас уверио. Рекао бих да нисам. Свака част квантном свету, као да вас чујем како мислите, али ако човек не верује сопственим очима, коме ће и чему онда? Изглед је можда варљив, али ипак не толико. Ово на слици само је обична млада мајка с бебом у наручју. А како беба збиља не личи на мене у овом одмаклом животном добу, како ми се уопште може веровати да сам то ја? Тим више што сам већ дуго на рђавом гласу по склоности измишљању. Чак настојим да живим од тога.